

FA NO

FACULTAS
NOSTRA

ČASOPIS LÉKAŘSKÉ
FAKULTY V PLZNI
UNIVERZITY KARLOVY

06/24

Rozhovor:
prof. Jiří Matějka,
přednosta Kliniky
ortopedie a traumatologie
pohybového ústrojí

Projekt Chaperon
se rozloučil závěrečnou
konferencí

Životní jubilea
osobností LFP

**Studijní vědecká
konference:
61. ročník
přinesl novinky**

Poznej svoji specializaci – Dětský praktický lékař

Jak se studenti mohou stát po promoci dětskými praktickými lékaři? Jaké krásky a nástrahy skýtá tento obor? Jaká je finanční stránka tohoto oboru? Kde takových lékařů chybí nejvíce?

I takové otázky nám zodpověděla předsedkyně ČLP JEP, MUDr. Alena Šebková, která si v rámci našeho staronového projektu Poznej svoji specializaci připravila pro naše studenty přednášku o její cestě a zkušenostech v oboru dětského praktického lékaře.

Myšlenkou projektu Poznej svoji specializaci je studentům přiblížit každodenní náplň práce doktorů napříč různými obory a pomoci jim tak v jejich dalším rozhodování po promoci.

Během přednášky nám paní doktorka popsala princip primární péče, jejichž je dětský praktický lékař jeden ze stojných pilířů a která je důležitá jak z hlediska dlouhodobé prevence, tak z hlediska prvotní diagnostiky akutních onemocnění. Dále pak prezentovala samotný průběh a možnosti atestace, včetně stáží v různých nemocnicích. Nakonec byly shrnuty jak klady – například velmi flexibilní pracovní doba

či osobní přístup a vztah ke každému malému pacientovi, tak i zápory – velký nápor na dětské praktické lékaře v posledních letech z důvodu jejich obecného nedostatku napříč republikou.

Celá přednáška pak byla zakončená živou diskuzí, během které ze stran studentů padlo nespočet různých dotazů, aby si tak mohli dotvořit obrázek ohledně tohoto lékařského zaměření.

Paní doktorce ještě jednou moc děkujeme za její účast na projektu. V dalším semestru chceme v tomto seriálu pokračovat, a tak se studenti mohou těšit na další přednášky od doktorů různých směrů.

**Ondřej Wohrab - lokální koordinátor
pro lékařské vzdělávání, IFMSA.**

FACULTAS NOSTRA | Pro Lékařskou fakultu v Plzni Univerzity Karlovy vydává: NAVA Tisk s.r.o. Grafická úprava: NAVA Tisk s.r.o.

Náklad: 700 výtisků. Vydání č. 196. Redakce nezodpovídá za obsah placené inzerce.

Redakční rada: Prof. MUDr. Jindřich Fínek, Ph.D., MHA, prof. MUDr. Dana Müllerová, Ph.D., Ing. Marie Klečková, Ing. Barbora Černíková, Mgr. Daniela Vítová, Mgr. Lucie Síchingerová.

E-mail: pr@lfp.cuni.cz. Distribuce výtisků zdarma. Neoznačené články jsou redakčními materiály. **Foto na titulní straně: Lynda Phan**

Úvodník děkana

Odpovědnost

V nedávno uplynulých dnech jsme oslavili 70. narozeniny paní profesorky Hany Rosolové, 90. narozeniny pana profesora Jana Kiliana a vzpomněli jsme nedožitých stých narozenin pana profesora Karla Opatrného, kdy jsme nemohli nevzpomenout i na jeho předčasně zemřelého syna - Karla Opatrného juniora. Všichni tito kolegové utváří a utvářeli obraz naší fakulty, naší povinností je o tento odkaz pečovat, tento odkaz rozvíjet, jak po stránce vědecké, tak pedagogické.

Naše fakulta zaznamenala v minulých čtyřech letech bouřlivý rozvoj. Dostavěli jsme nejmodernější kampus lékařské fakulty v republice, přestěhovali se beze ztrát a vyšli vstříc požadavku vlády na zvýšení přijímaných studentů do prvních ročníků všeobecného směru. Jakkoli splnění onoho navýšení o 15 % představovalo přijetí maximálně 320 studentů, naše fakulta v loňském roce přijala 361 studentů do prvního ročníku. O dobrém jméne naší fakulty svědčí letošní rekord více než 3000 přihlášek k přijímacím zkouškám ke studiu všeobecného lékařství a velký zájem zahraničních studentů z okolních zemí o studium v angličtině.

Jako správní hospodáři spravujeme univerzitní majetek. Po prodeji budovy děkanátu jsme přijali moudrou myšlenku, že univerzita se nemá majetku zbavovat s krátkodobou vidinou využití získaných prostředků, ale má majetek udržovat. Proto jsme Procháskův, Šafránkův i Pavlovův ústav pronajali, a to ne ledakomu. Vycházejíce z toho, že jsme školou a měli bychom podporovat vzdělanost, jsou všichni nájemci školy. Dále připravujeme rozsáhlou rekonstrukci koleje Šafránkova pavilonu s přístavbou jednoho patra, zachováním kapacity koleje a s vybavením pokojů kompletním hygienickým zázemím. A pokud odpočíváme, sníme o sportovní hale, jejíž silueta by změnila naše univerzitní náměstí v pravou agoru.

Společnost trpí nedostatkem lékařů, v některých oborech se průměrný věk kolegů blíží věku důchodovému. Doufáme, že naši početní absolventi pomohou tento nepříjemný trend zvrátit, neboť v oborech, jako je praktický lékař pro děti a dorost, dětský psychiatr, i ve stomatologických oborech je situace již dnes více než kritická.

Plníme zadané úkoly a očekáváme od institucí reprezentujících stát maximální podporu. Školství a vzdělanost jsou před volbami vždy prioritou. Když se podíváme na navýšení podpory školství, zjistíme, že mezi lety 2013 a 2024 vzrostly výdaje této kapitoly MŠMT o 129 miliard Kč (92 %), zatímco výdaje na vysoké školství vzrostly pouze o 9 miliard Kč (42 %), přičemž inflace za toto období přesáhla 48 %. Reálně tedy došlo ke snížení příjmů vysokých škol.

Finanční prostředky z kapitoly MŠMT pro vysoké školství získává fakulta prostřednictvím metodiky „Rozpis příspěvků a dotací na UK“. Pro rok 2024 tato znamenala snížení prostředků pro jejich pět lékařských fakult. Naproti tomu moravské univerzity dotace svým lékařským fakultám navýšily. Naše fakulta je univerzitní komunitou tedy vnímána jako „ta bohatá“, což se odráží ve snížení dotace a příspěvku pro rok 2024 ve výši 2,1 milionů Kč. Mohu vás ujistit, že naše fakulta není bohatá; je pouze správně ekonomicky vedena. Ve zdravých společnostech by správné hospodaření nemělo být důvodem k trestu. S problémy letošního roku i let blízkých se nepochybně vyrovnáme, měli bychom však hledět kupředu o deset a více let. Paní rektorka se na rozšířeném kolegiu zmínila, že životní

příběhy 17 fakult začínají být až příliš originální a pestré, stejně tak to cítí všech pět děkanů lékařských fakult UK. Budeme se muset rozhodnout, zda je budoucnost lékařského vzdělávání uvnitř současných univerzit. Nebylo by pro udržení kvality lepší vytvořit lékařské (zdravotnické) univerzity po vzoru okolních zemí? Máme jiné nápady?

Musíme mít jasnou linii rozvoje lékařských fakult, jinak při pokračování současného trendu podpory medicínského vzdělávání hrozí, že až Vy, Vaše děti či Vaši rodiče zaklepají na dveře svého praktického lékaře, najdou místo něj v ordinaci kulturního antropologa, v lepším případě duchovního.

Krásné léto Vám přeje (a studentům úspěšné zakončení akademického roku)

Prof. MUDr. Jindřich Fínek, Ph.D., MHA
děkan Lékařské fakulty UK v Plzni

Prof. MUDr. Jiří Matějka Ph.D. : Zájem o ortopedii a traumatologii se opět zvyšuje

Prof. MUDr. Jiří Matějka Ph.D. pochází ze zdravotnické a učitelké rodiny. „Matka byla zdravotní sestra a otec praktický lékař, takže nebylo co řešit. Nikdo mě nemusel přemlouvat,“ říká současný přednosta Kliniky ortopedie a traumatologie pohybového ústrojí LFP a Fakultní nemocnice Plzeň.

Proč jste zvolil právě tento obor?

Lákal mě chirurgický obor, možná s tím souvisí to, že odmalička rád pracuji se dřevem, a kost je dřevu trošku podobná. Takže od 3. ročníku medicíny jsem začal docházet na ortopedii, nejdříve pozorovat práci na ambulanci, pomáhat na sále, následně jsem dělal pomocnou vědeckou sílu, de facto jsem tedy na kliniku nastoupil v roce 1980. Jako lékař, tedy oficiálně, v roce 1985. Po nástupu jsem se postupně snažil poznávat nové operační možnosti, byly to tehdy začátky arthroscopie, která mě hodně zajímala, a proto jsem začal s arthroscopickou operativou v roce 1986. Velmi mě to bavilo. A když skončila nešťastná éra socialismu, mohl jsem se v roce 1991 zúčastnit zahraniční stáže. Ve Švýcarsku jsem strávil několik měsíců v letech 1991 a 1993 na různých stážích a zdokonalil se nejen v arthroscopii, také v en-

doproctetice a traumatologii. Velkým pozitivem zahraničních pobytů bylo zvládnutí arthroscopické náhrady předního zkříženého vazů, kterou jsem pak v České republice provedl jako první v roce 1992. Během 90. let přišli na kliniku dva noví lékaři, kterým jsem arthroscopii postupně předával, pan profesor Zeman je nyní prakticky nejlepším arthroscopistou v ČR a díky němu má tento obor u nás ve FN tu nejvyšší úroveň.

A co se stalo vaší náplní práce?

V 90. letech byl přednostou kliniky pan profesor Koudela, kterému klinika také za hodně vděčí, a ten se rozhodl, že začneme s operacemi páteře, v té době progresivně se vyvíjející částí ortopedie. I proto jsem postupně arthroscopii opouštěl jako hlavní náplň své operativy a v roce 1997 jsem zavedl

V květnu loňského roku byl MUDr. Jiří Matějka jmenován profesorem. Foto V. Šigut

na kliniku spinální chirurgii, která tu funguje dodnes. Mnoho let jsem byl zástupcem pro vědu a výchovu, a to až do loňského roku, kdy se bývalý přednosta doc. Pavelka rozhodl předčasně skončit a já se stal přednostou kliniky.

Tím jste tedy rok. Jak se tato nová pozice promítla do vaší práce?

Pořád mě moc baví, a to všechny její části. V předchozím období jsem hlavně učil, byl jsem ve větším kontaktu se studenty, ale méně jsem operoval. V současné době stále učím, operuji, organizuji práci na klinice, mimochodem v této nelehké době omezení přesčasových hodin a při snížení počtu operačních sálů je to poměrně velká výzva a množství práce. Snažím se zvyšovat produktivitu práce a jsem moc rád, že naši lékaři pro to mají velkou míru pochopení a jsem jim za to vděčný.

Dostanete se i k pacientům?

Samozřejmě, mám pravidelně každé pondělí ambulanci, chodím na sál, omezil jsem částečně spinální operativu, protože mě trápí artróza v prstech, ale u endoprotéz, zejména kyčle, mně to nevedí a operuji dál. Navíc chci podporovat všechny naše mladé lékaře, kteří u nás nečekají několik let, než začnou operovat, ale už po půl roce operují úrazy, jsou výborní operatéri a jejich zkušenosti se rychle zvyšují.

Jakým pacientům se vaše klinika především věnuje?

My jsme prakticky jediná klinika v republice, která má kompletní portfolio ošetření pohybového aparátu. To znamená dětskou traumatologii a ortopedii, která na některých klinikách v zemi není vůbec, spondylochirurgii, endoprotetiku, zmíněnou vynikající artroskopii, traumatologii pohybového aparátu. Nepřijímáme pacienty jen z Plzeňského kraje, ale třeba na artroskopii kyčle, endoprotetiku a chirurgii ruky k nám přicházejí pacienti z celé republiky i ze zahraničí. Například byl u nás před několika lety operován prezident Slovenské republiky.

Mají o tento obor studenti dostatečný zájem?

Zájem se zvyšuje. Problém je trochu v tom, že v poslední době studenti nemají velký zájem o chirurgické obory, což je také způsobeno tím, že vyšší procento absolventů jsou ženy, lékařky, které zajímají převážně jiné obory, i když úplným pravidlem to není, protože v současné době máme na klinice tři lékařky a jednu přijmeme během léta. Budeme mít v týmu již čtyři lékařky. Každá ze současných kolegyně má svoje spektrum činností, které velice dobře zvládá.

Dostanete se i do nového kampusu?

Nějaké přednášky tam máme, ale převážně jsme se studenty u nás na klinice, kde máme svoje prostory, oddělení, operační sály - čili naše

zázemí je zde ve fakultní nemocnici. Občas ale využijeme nové seminární prostory. Simulační centrum z organizačních důvodů nevyužíváme, i když je to moc zajímavé, ale v souvislosti s naším oborem je jeho využití zatím limitováno.

I tak bych se ráda zeptala, jak se vám nový kampus líbí, i co se prostorů týče?

Nový kampus je úžasná stavba, jak architektonicky, tak zázemím pro studenty a vyučující. Viděl jsem několik kampusů ve světě, ale s naším je nelze vůbec srovnat. Domnívám se, že výrazný nárůst přihlášek ke studiu medicíny z naší republiky i ze zahraničí je právě díky povědomí o tomto zázemí.

Myslíte si, že mají současní studenti lepší podmínky ke studiu, než když jste studoval vy?

Především je nebrzdí vnější překážky. To mohu vysvětlit díky vlastnímu příběhu. Jedna část mé rodiny, ta po přeslici, byli statkáři. Komunisté celou rodinu bez soudu v roce 1953 uvěznil a znárodnili jim statek, na kterém moji předci pracovali 300 let. Druhá větev, po meči, to také neměla jednoduché. Můj děd byl knězem a učitelem řádu piaristů, katolík, mnich. Když poznal moji babičku, která učila na stejné škole, požádal o laicizaci a následně byl spoluzakladatelem Československé církve husitské a řídil kostel v Čáslavi, kde se narodil můj otec. Tato rodinná anamnéza z obou stran naši rodinu výrazně poznamenala. Když jsem se chtěl dostat na gymnázium a pak na medicínu, musel jsem mít ty nejlepší výsledky.

Někdy ani ty nejlepší výsledky nestačily...

Pravda, u mě to naštěstí vyšlo, protože táta byl vynikající, vyhlášený praktický lékař a to mi asi také pomohlo. Každopádně jsem se učil vždy víc, než bylo požadováno, a to i během studia medicíny – zůstalo to ve mně. A tuto obrovskou motivaci v současné době studenti už nemají. Když jsem před třiceti lety začal zkoušet studenty, ještě tam tato motivace byla poměrně dost vysoká, ale postupem času jsem musel celkem významně snížit své požadavky na znalosti z oboru. Stále ale nekompromisně požaduji základní vědomosti.

Možná jste kvůli tomu, že jste na sebe musel být velmi přísný, přísný i na ostatní ve svém okolí?

Asi jsem občas přísný, troufám si však říct, že se snažím být hlavně spravedlivý. Moje heslo je: „Nečini jinému to, co nechceš, aby on činil tobě“. Nepopírám ani, že mě překonávání všech těch překážek v mládí dobře připravilo na další výzvy i profesní život.

Nový kampus je úžasná stavba, jak architektonicky, tak zázemím pro studenty a vyučující. Viděl jsem několik kampusů ve světě, ale s naším je nelze vůbec srovnat.

Korespondenci svých prarodičů a dárné přípravy babičky na výuku má prof. Matějka zarámované ve své kanceláři. „Váží mě k tomu silný vztah,“ říká. Foto: L. Sichingerová

Patří zkouška z ortopedie a traumatologie pohybového ústrojí k těm těžším?

Kdo zná anatomii, farmakologii, neurologii, radiodiagnostiku, mikrobiologii a ostatní prerekvizity, tak už si určitou sumu znalostí našeho oboru dokáže víceméně logicky odvodit a tyto vědomosti si spojit. Dá se říct, že kvůli ortopedii ještě nikdo s medicínou neskončil, i když studenti ji řadí spíše k těm těžším zkouškám.

Přednostové jiných klinik říkají, že studenti to mají těžší v tom, že suma vědomostí se stále zvyšuje, protože se toho zkrátka víc ví, a je tedy náročné rozlišit, co z toho všeho je nutné vědět...

Ortopedie a traumatologie má také samozřejmě svůj vývoj, ale ne tak extrémní jako třeba v onkologii, farmakologii a podobně. Penzum našich požadavků na znalosti oboru zůstává v základu spíše stejné.

V posledních třiceti letech mají studenti vysokých škol také možnost díky Erasmu studovat v jiných zemích. Využívají toho i medicí?

Využívají. Pokud je syllabus univerzity, kam cestují, v pořádku a splňuje naše podmínky, tak studenty podporují a žádosti schvalují. Ve Švýcarsku jsem poznal, že pobyty na jiných pracovištích, a to v cizině, ale i jinde v republice, jsou velmi důležité pro porovnávání a může to i kvalitně nastartovat kariéru.

Jak relaxujete, když zrovna nepracujete?

V současnosti „odpočívám“ při rekonstrukci chalupy rodičů, kteří ji měli moc rádi, ale chalupa zchátrala, proto jsem ji nechal kompletně opravit a doufám, že to rodiče seshora vidí a že jsou rádi. Jinak celý život sportuji. Hrál jsem poměrně dobře tenis, potkával jsem se na turnajích i se svým vrstevníkem Ivanem Lendlem. S tenisem jsem skončil přede dvěma lety po úrazu kolena.

Věnoval jsem se i windsurfingu, in-line bruslím. V současné době hlavně jezdím na kole, hraji golf. V zimě běžky i sjezdovky, jezdíme na lyže do Čech a zejména do Itálie. Sportujeme oba, já i moje žena, také lékařka. Během života jsem se i dost nacestoval, hlavně pracovníě na různých konferencích, dá se říct, že kromě Austrálie a Antarktidy jsem byl na všech kontinentech. Dobře jsem poznal díky své dceři San Francisco, kde pracovala jako au pair

a studovala angličtinu, takže jsem tam byl mnohokrát. Byl jsem pracovníě i v jižní Asii, Jižní Americe. Evropu mám zcestovalou téměř celou.

Mluvil jste o dceři. Je také lékařka, aby pokračovala v rodinné tradici?

Ne, dcera je právníčka, pracuje ve vyšším managementu velké firmy. Nyní je na mateřské dovolené s desetiměsíční dcerou, mojí další, už třetí vnučkou. Syn je lékař, ortoped u nás na klinice. Zvládá veškeré portfolio ortopedické operativy, získal nyní více prostoru, aby ukázal, co umí, a on to opravdu ukázal. Z obou svých dětí mám velkou radost.

Rozhovor vedla Lucie Sichingerová.

Prof. Ondřej Hes chybí už dva roky

Dne 2. července 2024 si připomínáme dvouleté výročí od chvíle, kdy nás nečekaně opustil prof. MUDr. Ondřej Hes, Ph.D., mezinárodně uznávaný patolog, pedagog naší fakulty, ale také neúnavný ochránce přírody.

Prof. Ondřej Hes byl uznávaným odborníkem v oblasti patologie, se zvláštním zaměřením na diagnostiku a klasifikaci nádorů ledvin a jedním z hlavních tvůrců registru vzácných ledvinových nádorů v Plzni, který se stal jedním z největších na světě. Je autorem nebo spoluautorem stovek vědeckých prací. Mezi jeho nejvýznamnější příspěvky patří popis nových variant renálních nádorů a jejich zařazení do oficiálních klasifikací, což výrazně přispělo k pokroku v oboru. Jeho pedagogická činnost byla neméně významná. Vedl mnoho studentů včetně postgraduálních. Organizoval mezinárodní setkání odborníků v oblasti patologie ledvinových nádorů. Také byl zapojen do ochrany přírody. Spoluzaložil Nadační fond EDEN, který se zaměřuje na ochranu přírody a krajinné biodiverzity. Díky jeho úsilí vznikly

desítky hektarů mokřadů a dalších unikátních biotopů. Fond vykupuje zanedbaná pole, louky, vytěžené lesní celky a získává tak prostor pro vznik nového přírodního území. Primárně se soustředí právě na tvorbu mokřadních nebo lužních lesů. V nadačním fondu působí několik jeho kolegů se společným zájmem o ekologii. Předseda správní rady NF a patolog prof. MUDr. Michal Michal má podstatnou zásluhu na tom, že „Soukromá přírodní rezervace Ondřeje Hese“ na Kateřinském potoce u obce Hoštka měla ke konci roku 2023 již přes 20 hektarů. Přínos prof. Hese zanechal nesmazatelnou stopu v akademické i veřejné sféře. Lékařská fakulta v Plzni proto odeslala rektorce UK návrh, aby byl u příležitosti druhého výročí svého úmrtí oceněn pamětní medailí Univerzity Karlovy in memoriam.

Milé studentky, milí studenti, vážené budoucí kolegyně a kolegové,

některé z vás čekají poslední prázdniny v životě a já vám přeji, abyste si je užili plnými doušky. Určitě na ně budete vzpomínat jako na ty možná nejhezčí, protože jsou jistým mezníkem a vstupem do odborné dospělosti.

Spolupráce FN Plzeň a Lékařské fakulty je klíčová. V dubnu jsme zájemcům z řad studentů představili vybraná pracoviště a zároveň program pro 6. ročníky, kdy naše

kliniky nabídnou medikům pro poslední rok studia menší úvazek na pracovní pozici praktická sestra. Studenti pak budou mít možnost více poznat dané pracoviště a následně, po ukončení studia, si budou moci domluvit práci na plný úvazek. Studenti posledního ročníku měli letos největší zájem o práci na Dětské klinice, Gynekologicko-porodnické klinice, Klinice anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny, I. interní klinice a Kardiologické klinice. Rádi bychom nové kolegy a kolegyně přivítali také na Klinice infekčních nemocí a cestovní medicíny, Neonatologickém odděle-

ní, Neurologické klinice, Interním oddělení, Klinice zobrazovacích metod či na dalších pracovištích, které si každý vybírá dle svých kritérií.

Fakultní nemocnice je největší státní zdravotnické zařízení na západ od Prahy, které má jasnou budoucnost, víme, kam směřujeme a jak dosáhnout našich cílů. Zároveň dáváme zaměstnancům možnost rozvoje a poznání medicíny, a i když neposkytujeme bohaté náborové příspěvky jako jiné nemocnice, jsme vyhledávaným zaměstnavatelem. Naším největším benefitem je vaše znalost naší FN, a hlavně kvalitní lékařské týmy, které vám budou předávat své zkušenosti a profesionálně vás mohou provázet dalšími roky pregraduálního i postgraduálního vzdělávání.

V plzeňské fakultní nemocnici pracují generace zdravotníků. V současnosti je u nás zaměstnáno více než 1 000 lékařů (z celkové počtu cca 5 200 zaměstnanců) a jejich průměrné platy jsou jedny z nejvyšších v českých nemocnicích. Věřím, že pokud váháte, kterým směrem by se vaše pracovní cesta měla ubírat, Fakultní nemocnice Plzeň pro vás bude tou nejlepší volbou. Moc rádi u nás přivítáme každého z vás. Těším se na viděnou na půdě FN Plzeň a přeji vám krásné léto.

MUDr. Václav Šimánek, Ph.D.
ředitel FN Plzeň

SVK nabyla formátu mezinárodní konference

Dne 16. května 2024 se na Lékařské fakultě v Plzni konala 61. studentská vědecká konference. Opět jsme byli svědky vynikající úrovně studentských prací. Letošní ročník přinesl novinku v podobě většího zaměření na prezentace v angličtině, což studentům umožní lépe se připravit na mezinárodní vědecké konference. Kromě cen na prvních třech místech v pregraduální a postgraduální kategorii byly na konferenci uděleny i další ceny: profesor Kari Hemminki, ERA Chair Lékařské fakulty v Plzni a renomovaný výzkumník v oblasti výzkumu rakoviny, udělil ceny za nejlepší práce v oboru onkologie. Na památku profesora Vladislava Třešky, excelentního chirurga a proděkana LFP, který byl dlouholetým organizátorem Studentských vědeckých konferencí, byla udělena cena za nejlepší práci v chirurgických oborech.

Abstrakty všech soutěžních prací naleznete na [webových stránkách LFP](#) v sekci Věda a výzkum – Studentská vědecká odborná činnost. Gratulujeme vítězům ve všech kategoriích!

proděkan
prof. R. Kučera

Jak se vám líbila SVK?

Pokud jste se zúčastnili SVK, ať už v roli prezentujícího či hodnotitele, budeme rádi za zpětnou vazbu prostřednictvím hodnotícího formuláře. Najdete ho ve Studijním informačním systému označený touto ikonou. V komentářích zaznávají velmi zajímavé podněty a tak se můžeme těšit, že konference bude díky nim příští rok zase o něco zajímavější. Ve vzduchu jsou postery, aplikace, vyzvané přednášky výherců z loňska... Pomozte i vy vylepšit další ročníky konference! Začít můžete vyplněným dotazníkem.

Návštěva místopředsedy Poslanecké sněmovny na Lékařské fakultě v Plzni

Místopředseda Poslanecké sněmovny Karel Havlíček a poslankyně Jana Berkovcová zavítali 29. 4. 2024 na Lékařskou fakultu v Plzni, kde diskutovali o vývoji medicínského vzdělávání a výzkumu.

Na LFP přijeli na pozvání rektorky UK Mileny Králíčkové a setkali se zde také s proděkanem LFP pro vědu, výzkum a grantovou činnost Milanem Štenglem, tajemnicí fakulty Marií Klečkovou a předsedou Vysokoškolského odborového svazu Mgr. Petrem Baierlem.

Místopředseda Havlíček projevil mimo jiné zájem o počty studentů medicíny, zejména vzhledem k narůstajícímu nedostatku lékařů v České republice a významnému převisu poptávky (vysokých počtů uchazečů přihlášených na přijímací zkoušky) nad nabídkou (počty přijatých studentů). Zástupci LFP představili návštěvě klíčové aspekty studia i výzkumu na LFP, zvláštní pozornost byla věnována ekonomickým aspektům provozu vysokých škol a potenciálním dopadům připravované novely

zákona o vysokých školách z pohledu fakulty i Karlovy univerzity. Hosté si také prohlédli hlavní budovu kampusu, od výukových prostor (simulační centrum, biochemické laboratoře, anatomický ústav včetně pitevny, kde právě probíhalo praktické zkoušení studentů, kuchyň a tělocvičnu ústavu hygieny či laboratoř ústavu sportovní medicíny) po knihovnu se studovny či studentskou relaxační místnost. Zasloužený obdiv sklidila menza s kavárnou, kde hosté ocenili vedle velikosti prostor i kvalitní nabídku jídel. Celkově vysoce hodnotili příznivé prostředí kampusu zaplněného studenty, kteří plně využívají jeho široké studijní i volnočasové možnosti.

foto Tomáš Ťupa

CRISPR slibuje řešení antimikrobiální rezistence, ale bakterie se mohou bránit

Dr. Ibrahim Bitar z Biomedicínského centra LFP představil v dubnu 2024 na konferenci ECCMID (European Congress of Clinical Microbiology and Infectious Diseases) svůj výzkum zaměřený na využití technologie CRISPR k boji proti antibiotikové rezistenci. Díky aktuálnosti tématu se upoutávka na jeho přednášku stala i součástí oficiální tiskové zprávy kongresu.

Technologie CRISPR (Clustered Regularly Interspaced Short Palindromic Repeats) byla objevena jako přirozený obranný mechanismus bakterií proti virům a plazmidům. Tento systém zahrnuje krátké opakující se sekvence DNA a CRISPR-asociované geny (cas), které kódují proteiny Cas. Tyto proteiny jsou schopny rozpoznat a rozložit cizí DNA, která napadla bakterii. CRISPR/Cas systém funguje tak, že ukládá malé kousky cizí DNA do svých sekvencí, což umožňuje bakterii rozpoznat a zničit tento genetický materiál při budoucích útocích.

Dr. Ibrahim Bitar vysvětlil, jak může být technologie CRISPR využita k boji proti antimikrobiální rezistenci. Tato technologie umožňuje vědcům cílit na rezistenční geny bakterií a obnovit jejich citlivost na běžná antibiotika. Toho lze dosáhnout zavedením specifických RNA sekvencí,

kteří vedou proteiny Cas k rozkladu rezistenčních genů v bakteriích. Výsledkem je, že bakterie, které byly dříve odolné, se stanou znovu citlivými na léčbu.

I když CRISPR nabízí slibné možnosti, existují i výzvy. Bakterie mají složité regulační mechanismy a mohou se bránit pomocí tzv. anti-CRISPR systémů, které mohou opravovat poškození způsobené CRISPR/Cas systémy. Tento fakt zdůraznil dr. Bitar, když uvedl: „Tyto regulované cesty musí být důkladně studovány, aby se předešlo selektivnímu tlaku upřednostňujícímu aktivaci anti-CRISPR systémů, a tím prevalence rezistence v agresivnější formě.“

Přesto však technologie CRISPR představuje významný krok vpřed. Může být použita k selektivnímu zabíjení cílených bakteriálních populací a k rychlejšímu vývoji nových léčebných metod. Výzkum dr. Bitara tak může vést k účinnějšímu boji proti antibiotikové rezistenci a k zachování účinnosti stávajících antibiotik.

Dr. Ibrahim Bitar vysvětlil, jak může být technologie CRISPR využita k boji proti antimikrobiální rezistenci. Tato technologie umožňuje vědcům cílit na rezistenční geny bakterií a obnovit jejich citlivost na běžná antibiotika.

Mezinárodní projekt ARICE:

Výzkumníci z ČR v roli poskytovatele know-how

V závěru roku 2023 byl dokončen projekt ARICE (Twinning for the Armenian Research Infrastructure on Cancer Research), realizován v rámci největšího evropského programu pro výzkum a inovace Horizont 2020. Projekt, koordinovaný Jerevanskou státní lékařskou univerzitou (YSMU), se zaměřil na vybudování výzkumné infrastruktury pro onkologický výzkum v Arménii.

Klíčovou součástí byla také biobanka, která má zásadní význam pro prevenci, časnou diagnostiku a léčbu nádorových onemocnění. Nástroj TWINNING, jehož součástí projekt Arice byl, slouží v programu H2020 k posílení výzkumné kapacity a excelence prostřednictvím spolupráce mezi institucemi z různých zemí. TWINNING spojuje instituci z méně rozvinuté země (tzv. „Widening country“) s institucemi z vysoce výkonných výzkumných zemí. Podporuje výměnu osvědčených postupů, networking, výměnu zkušeností, mentoring a podporu dovedností a výzkumného profilu koordinující instituce. V projektu Arice nabídly významné evropské instituce své zkušenosti, odborníky, prostory a laboratoře nejvýznamnější medicínské instituci Arménie – Jerevanské státní lékařské univerzitě. Odborným zaměřením projektu byla pomoc vybudovat výzkumnou infrastrukturu včetně biobanky pro výzkum, prevenci, časnou diagnostiku a léčbu nádorových onemocnění u arménské populace, kde mezi nejčastější patří nádory prsu, prostaty, plic, kolorekta, žaludku, děložního těla a čípku, slinivky, jater, mozku a nervů.

V projektu byly kromě Jerevanské univerzity (YSMU) zapojeny tři významné evropské instituce: Mezinárodní agentura pro výzkum rakoviny (IARC), která je součástí WHO, Lyon (Francie), Lékařská univerzita Graz (Rakousko) a Lékařská fakulta v Plzni, Univerzita Karlova. Projekt

Biobanka.
ilustrační foto Shutterstock

byl koordinován týmem YSMU, který měl zkušenosti s mezinárodními spolupracemi a projekty. Podařilo se vybudovat základy specializovaného centra excelence pro výzkum nádorových onemocnění nejen v Arménii, ale i v kavkazském regionu. Budovaná biobanka se vzorky široké škály onkologických onemocnění v budoucnu přispěje k identifikaci rizikových faktorů, lepší prevenci, časně diagnóze a efektivní léčbě a bude moci být využita i pro plánované navazující mezinárodní studie.

LFP byla do projektového konsorcia přizvána na základě předchozí odborné spolupráce s Dr. Zisisem Kozlakidisem, vedoucím laboratoře a biobanky IACR, a prof. Dr. Karin Sargsyan, prorektorkou pro výzkum na lékařské univerzitě v Grazu a manažerkou největší biobanky v Evropě, na základě předchozích úspěšných spoluprací v rámci evropských výzkumných projektů. Řešiteli projektu na LFP byli odborníci z Centrální laboratoře pro imunoanalýzu a Šiklova ústavu patologie: prof. MUDr. Ondřej Topolčan, CSc., primář Centrální laboratoře pro imunoanalýzu, prof. MUDr. Ondřej Hes, PhD., vedoucí lékař Šiklova ústavu patologie, RNDr. Marie

Karlíková, PhD., vedoucí Biobanky Plzeň, doc. RNDr. Ladislav Pecen, CSc., biostatistik, a doc. RNDr. Judita Kinkorová, CSc., projektová manažerka. Škála aktivit projektu byla různorodá: byly mezi nimi přednášky, teoreticky i prakticky zaměřené preanalytické metody, uchovávání a využití různých typů biologického materiálu, práce s daty a jejich vyhodnocování, zpracování dosažených výsledků výzkumu, příprava vědeckých publikací, příprava pro podávání mezinárodních grantů. Kvůli pandemii covid-19 byly některé aktivity posunuty v čase nebo přesunuty do online prostředí. Součástí projektu byly také tzv. letní školy (summer schools) na pracovištích partnerů projektu, která prezentovala své specifické aktivity. Úkolem LFP v projektu bylo pomoci Jerevanské státní lékařské univerzitě v plánování a analýze studií od výběru optimálního designu, odhadu nutného počtu subjektů až po statistickou analýzu výsledků.

Možnost spolupráce s YSMU a dalšími evropskými špičkovými pracovišti na problematice studia nádorových onemocnění obohatila naše znalosti, vědecká spolupráce se zahraničními partnery ukázala cesty budoucí možné spolupráce. I přes problémy spojené s pande-

mií covid-19 se podařilo projekt se čtyřměsíčním zpožděním úspěšně dokončit. V současné době se připravuje navazující projekt a hledají se další možnosti spolupráce v rámci i nad rámec stávajícího konsorcia.

Zapojení dalších partnerů MUG a IARC jakožto špičkových pracovišť bylo i pro fakultu přínosem jak po odborné stránce, tak po stránce navázání nových a prohloubení stávajících spoluprací. Zapojení do projektu ARICE přispělo v neposlední řadě ke zvýšení prestiže fakulty.

doc. RNDr. Judita Kinkorová, CSc.
Centrální laboratoř pro imunoanalýzu

Projekt ARICE je financován z programu Evropské unie Horizont 2020, č. grantové dohody 952417.

Vyučující si vyzkoušeli modelové situace studentů v krizi

Na Lékařské fakultě v Plzni se začátkem dubna uskutečnil workshop modelových situací, který navazoval na předchozí seminář Jak pracovat se studentem v krizi.

Setkání připravilo Centrum podpory výuky ve spolupráci s ombudsmankou doc. MUDr. Jitkou Švíglerovou, Ph.D., která účastníky setkáním opět provázela.

Po krátkém teoretickém úvodu se devět odvážných účastníků vrhlo do víru hraní modelových situací. Byli rozděleni do skupin po třech, kde každý měl svou roli. Jeden účastník hrál studenta v krizi, další byl v pozici interventa a poslední pak v roli pozorovatele. Po odehrání modelové situace následovala krátká zpětná vazba ke zvolenému postupu a také reflexe prožívání dané situace v jednotlivých rolích. Následně si účastníci role prohodili, aby získali celkový náhled na prožívání krize. Workshop byl účastníky hodnocen veskrze pozitivně, a to nejen pro jeho edukativní hodnotu, ale i pro nečekané momenty odlehčení a humoru, které přinesl do jinak vážného tématu. Organizátoři z Centra podpory výuky získali cenné podněty na další oblasti, ve kterých by se chtěli účastníci dále vzdělávat a již plánují další podobné workshopy.

Bc. Martin Langer
Centrum podpory výuky

Jak zvládat stres ze zkoušek? Studenti dostali rady na přednášce

Studenti Lékařské fakulty v Plzni měli v pondělí 22. dubna jedinečnou příležitost zažít přednášku s názvem „Jak zvládat stres a přežít období zkoušek (nejen školních)“, kterou pro ně uspořádal tým Centra podpory výuky.

Přednášku s následnou diskuzí vedl přednosta Psychiatrické kliniky LF a FN Plzeň prof. MUDr. Jan Vevera, Ph.D.

Posluchači se seznámili s řadou efektivních metod, jak se vyrovnat se zvýšenou úrovní stresu, ale také si uvědomili, jak je stres vývojově důležitý pro přežití a jak ho využít ke svému prospěchu. Za všechna doporučení uvedme alespoň důležitost nastavení splnitelného studijního plánu, dodržování cirkadiálního rytmu, které nejen že působí preventivně proti vzniku stresu, ale dokonce efektivně pomáhá při léčbě závažných psychiatrických onemocnění. A stejně jako v životě je i při studiu důležité mít reálná očekávání a dlouhodobou vizi toho, čeho chceme dosáhnout. Prof. Vevera dokázal přednášku poutavě obohatit o celou řadu zajímavých příkladů z praxe. Posluchačům kladl všetečné dotazy a pak s nimi živě diskutoval s notnou dávkou humoru. Během přednášky tak nadhodil i vtip: „Jaký je rozdíl mezi psychiatrem a jeho pacientem? Pouze v tom, že psychiatr má klíče.“ A následně s nadsázkou zakončil: „Není to pravda, protože my máme kartu!“

Bc. Martin Langer
Centrum podpory výuky

Učitel na lékařské fakultě: druhý běh kurzu inovací v pedagogice zdárně ukončen

Centrum podpory výuky LFP opět realizovalo program Učitel na lékařské fakultě, který pravidelně probíhá již od roku 2022. Během března a dubna se konala série čtyř živých setkání, kde účastníci prostřednictvím interaktivních a praktických aktivit rozvíjeli pedagogické kompetence vyučujících na lékařské fakultě.

Účastníci se naučili efektivně plánovat a strukturovat výuku, a to především díky využití výsledků učení, jejichž tvorbu si prakticky vyzkoušeli. Výuka byla vedena interaktivní formou, měli tak možnost se teoreticky i na "vlastní kůži" seznámit s různými aktivizačními technikami, on-line testovacími nástroji (PollEverywhere, Socrative) či přístupy k výuce, jako je například obrácená třída (Flipped Classroom). Důraz byl rovněž kladen na důležitost formativního hodnocení a efektivní způsoby získávání a vyhodnocování zpětné vazby.

Účastníky kurzu jsou již tradičně jak akademičtí pracovníci, tak studující, což vytváří jedinečnou atmosféru pro bezpečné sdílení názorů a pohledů na výuku na LFP. V závěru vzdělávacího programu předložili účastníci detailně propracovaný plán výukové hodiny ve svém oboru, který prošel metodickým posouzením. Jedenáct úspěšných absolventů

kurzu pozitivně hodnotilo praktické ukázky efektivních výukových metod a technologií, které mohou obohatit tradiční přednáškový formát a podpořit aktivní zapojení studentů do výuky.

Realizací programu Učitel na LF naplňuje LFP i povinnost konání kurzu základních pedagogických kompetencí. Kurz je určen zejména začínajícím vyučujícím lékařských oborů, ale je otevřen také pro všechny, kteří se podílejí na výuce na lékařské fakultě, včetně studentů zapojených ve volitelném předmětu Studentská pedagogická a publicitní činnost.

Garantka programu MUDr. Anna Malečková, Ph.D., rovněž získala Fulbright-Masarykovo stipendium na šestiměsíční výzkumný pobyt v oblasti vysokoškolské pedagogiky na University of Maryland, Baltimore County, USA. Další běh vzdělávacího programu, který je plánován na jaro 2025, tak bude jistě doplněn o celou řadu inovativních postupů. Těšte se!

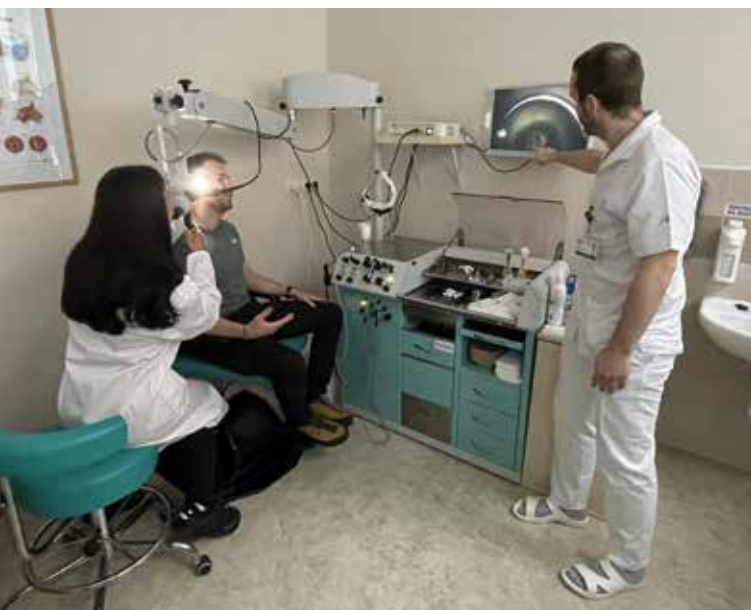
Novinky ve výuce a simulační ambulance ORL kliniky LFP a FN Plzeň

S platností od 1. 1. 2024 došlo na ORL klinice FN a LF UK v Plzni ke změně na pozici zástupce pro vědu a výuku. Novým vedoucím výuky otorinolaryngologie na Lékařské fakultě v Plzni se stal as. MUDr. Tomáš Kostlivý, Ph.D., vystřídal pana doc. MUDr. Jaroslava Slípku, CSc., emeritního přednostu ORL kliniky.

Nicméně studenti se nemusí bát, že by o osobitý a nezapomenutelný přednes doc. Slípky přišli. Na výuce se bude stále aktivně podílet. K této personální změně dochází po společném konsensu a jeden z prvních výsledků společné práce na zlepšování kvality výuky je vytvoření nové ambulance, která je kromě jiného určena i speciálně pro účely demonstrační. Na této změně se podílel kdo jiný než opět doc. Slípka. Na základě jeho dlouholetého přátelství s manželou Dajbychovými vznikla myšlenka sponzorského daru užitečného pro Fakultní nemocnici v Plzni i Lékařskou fakultu v Plzni.

Sponzorským darem je kompletní vyšetřovací jednotka, na jejímž základě byla vytvořena ambulance, která je využitelná pro klasickou medicínskou práci, ale výborně se hodí i pro demonstrační výuku otorinolaryngologie. Přístroj umožňuje vyšetření kompletního spektra ORL onemocnění, vybaven je dvěma rigidními optikami pro vyšetření nosohltanu a hrtanu a největším přínosem a novinkou je možnost přenosu obrazu i z mikroskopu používaného k vyšetření zvukovodu, bubínku a případně i středouší. Do této doby mohli studenti sledovat obraz na monitoru při řadě operací na operačním sále, nyní je část výuky věnována i tomu, že studenti na monitoru sledují kroky i vyšetřujícího lékaře na ambulanci a přitom mají k dispozici jeho kontinuální komentář. Jednodušší pracovní postupy si budoucí lékaři dokonce zkoušejí sami na sobě, používají přitom reálné vyšetřovací přístroje a vyučující asistent může komentovat nález zobrazený na monitoru. Výuka tím naplňuje poslední trendy, kdy se snažíme, aby studenti na práci lékařů i výuce aktivně participovali.

doc. MUDr. David Slouka, Ph.D., MBA
přednost ORL kliniky FN a LF UK v Plzni

Světový den zdraví v Plzni: prevence, pomoc, znalosti i akce

Plzeňské WHD se letos konalo v sobotu 20. 4. v prostorách OC Plzeň Plaza, a to i s doprovodným programem zaměřeným na zdravý životní styl. Několikrát jsme se s moderátorkou bavili nejen o náplni WHD, ale i důležitosti pravidelných návštěv praktického lékaře, a o mnohém dalším ze sféry medicíny a zdraví.

Hlavními tématy byla prevence rakoviny plic a její nově zavedený screeningový program, s čímž nám pomohli lékaři z Kliniky pneumologie a ftizeologie FN Plzeň, kterým bychom chtěli ještě jednou poděkovat. Věnovali jsme se i problematice kouření a jeho odvykání, Centrum pro závislé na tabáku si připravilo měření CO ve vydechaném vzduchu a užitečné rady pro návštěvníky, kteří měli zájem s kouřením skoncovat. Dalším velkým tématem byla prevence rakoviny prostaty, toho se ujala sekce SCORA a spojila ji s ukázkou preventivního samovyšetření prsou a varlat.

Nechyběla stanoviště s možností zjištění krevní skupiny, hladiny cukru a cholesterolu v krvi, hodnoty krevního tlaku nebo BMI. Zjistit svůj zdravotní stav přišlo téměř 200 klientů obchodního centra, kteří si pochvalovali ochotu a vlídný přístup studentů. Pro nejmenší byla připravena Nemocnice pro medvídky, aby se hrou cestou dozvěděli, jaké orgány máme v těle, cítili se příjemně v přítomnosti bílého pláště a neměli obavy z návštěvy lékaře.

Ve stánku studentů stomatology ukazovali správnou techniku péče o zuby a dutinu ústní. Členové spolku LSS přinesli trochu akce, protože předváděli simulaci resuscitace nejen u dospělých, ale i dětí a kojenců, včetně použití AED.

Všem účastníkům bychom tímto chtěli poděkovat za hladký průběh akce, přejeme úspěšné zkoušky, krásné prázdniny a těšíme se na příští akademický rok!

**Barbora Emily Boháčová, lokální koordinátor
sekce veřejného zdraví**

Zahraniční studenti LFP získali ceny za prezentace v češtině

Studenti prvního ročníku Zubního lékařství, kteří pocházejí ze zahraničí, ale studují v češtině, získali dvě medaile v mezinárodní soutěži překladů a prezentací, pořádané v rámci Mezinárodní konference zahraničních studentů češtiny.

Konferenci organizoval Ústav jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy (ÚJOP UK) společně se Zastoupením Evropské komise v ČR.

Na třetím místě v kategorii odborných prezentací se umístila Karina Sokolova s prezentací Komplexní péče o dutinu ústní, její kolega Ramazan Mustafaiev za prezentaci Flashcards jakožto efektivní studijní metoda získal místo první.

Oceněná studentka Karina Sokolova se o soutěži dozvěděla během hodin češtiny pro cizince díky paní magistře Macháčkové z Ústavu jazyků LFP. „Soutěž mě zaujala tím, že jsem mohla připravit prezentaci na téma komplexní péče o dutinu ústní, které přímo souvisí s mým oborem. Prezentování odborného tématu v češtině před publikem a komisí bylo pro mě výzvou. Chtěla jsem vědět, jak zvládám stresové situace, zejména před letním zkušebním obdobím, které zahrnuje i ústní zkoušky,“ uvedla Karina, která se prý na soutěž připravovala velmi pečlivě. „Kromě toho, že jsem studovala odbornou literaturu, pravidelně jsem trénovala svou prezentaci před zrcadlem a s pomocí kamarádů. Důležité pro mě bylo nejen zvládnout obsah, ale i plynule mluvit česky a správně vyslovovat odborné termíny,“ říká a přiznává, že pro ni byla soutěž přínosná konkrétně v tom, že se dozvěděla více o českém jazyce. Velmi ji také zaujala prezentace s názvem České stopy v polštině. Zahraničním studentům, kteří se snaží studovat a pre-

zentovat v češtině, doporučuje zcela se ponořit do českého jazyka: „Sledovat filmy a seriály v češtině nebo číst knihy v češtině. Podle mého názoru je to velmi přínosné, právě tak se některé výrazy dostávají pod kůži. Na začátku je to těžké, ale vyžaduje to čas a praxi. Také bych doporučila bavit se se spolužáky, pro které je čeština mateřským jazykem. Je jednodušší bavit se s lidmi, se kterými sdílíte mateřský jazyk, ale překonat jazykovou bariéru je možné jen praxí,“ uzavírá studentka.

Ramazan Mustafaiev se o soutěži dozvěděl na hodinách češtiny pro cizince. Studuje v prvním ročníku, ale v ČR je již čtvrtým rokem. „Díky předchozímu studiu v českém jazyce a práci v českém prostředí bych řekl, že jazykovou bariéru už nemám. Nejvíce času mi zabrala tvorba samotné prezentace, interpretace už nebyla velký problém. Bral jsem v potaz připomínky vyučující ohledně struktury a některých drobných aspektů. Soutěž pro mě byla určitě užitečná, díky ní jsem i sám o něco lépe pochopil, jak systém kartiček, který při studiu využívám, funguje. Já bych ostatním zahraničním studentům doporučil sledovat filmy, seriály, příp. videa na YouTube v češtině. Nová slova je vhodné přepisovat do kartiček a poté se je průběžně učit,“ svěřil se oceněný student.

Blahopřejeme studentům i jejich školitelce!

Profesorka Hana Rosolová slaví významné životní jubileum

Profesorka Hana Rosolová se narodila před 70 lety, 12. května v Plzni. Zde absolvovala gymnázium a Lékařskou fakultu UK. Po ukončení studia nastoupila jako sekundární lékařka do Léčebny tuberkulózy a respiračních nemocí v Janově u Rokycan. V roce 1984 byla vyslána na studijní pobyt na interní kliniku v Plzni. Už během práce v janovské léčebně se věnovala vědecké práci, kde například studovala vztah ischemické choroby srdeční a chronické bronchitidy nebo hladiny cholesterolu u osob s karcinomem plic. Na klinice se seznámila s tehdy vznikajícím oborem preventivní kardiologie, který vedl profesor Jaroslav Šimon. Ten v ní objevil velký pracovní potenciál a zařadil se o její přijetí na kliniku.

V roce 1985 se Hana Rosolová stala odbornou asistentkou nově vzniklé II. interní kliniky FN a LF v Plzni, kde působí dodnes. Během své kariéry působila jako vedoucí lůžkového oddělení, sloužila na jednotce intenzivní péče a od začátku se věnovala práci v ambulanci, konkrétně v Centru preventivní kardiologie. Od roku 2001 toto centrum vede a zaměřuje se zejména na lipidologii, včetně účasti v projektu MedPed, zaměřeného na záchyt a dispenzarizaci nemocných s familiární hypercholesterolémií.

Také její pedagogická práce je velmi pestrá. Vyučuje pregraduální studenty v češtině i angličtině, zejména v oblasti kardiologické medicíny a metabolismu. Pracovala jako členka několika odborných komisí. Byla také garantem přípravy lékařů ke kardiologické atestaci na I. a II. Interní klinice FN v Plzni a vedla Oborovou komisi pro kardiologickou a cerebrovaskulární nemoci Interní grantové agentury MZČR.

Profesorka Rosolová se stala výraznou osobností díky svým vědeckým aktivitám. Dvěma klíčovými momenty její vědecké kariéry byly jednak možnost navázat na dlouholetou výzkumnou činnost profesora Šimona, jednak absolvování výzkumné stáže v roce 1993 na Stanfordské univerzitě u profesora Reavena, otce koncepce metabolického syndromu. Problematice kardiologické prevence a metabolického syndromu zůstala věrná po celý svůj profesní život. V těchto oblastech řešila řadu grantů. V 90. letech se věnovala diagnostice inzulinové rezistence a zavedla provádění inzulinového supresního testu, který je jednodušší a přitom srovnatelný se složitými clampovými metodami.

Její vědecká činnost se odrazila v publikační aktivitě: databáze Web of Science uvádí 28 plných článků, jejichž je autorkou nebo spoluautorkou. Tyto práce mají přes 2700 citací bez autocitací a její H index je 14. Profesorka Rosolová je tak jednou z nejcitovanějších klinických lékařek naší fakulty. Její aktivity vyústily v řadu významných publikací, za některé z nich byla oceněna Reinišovou a Prusíkovou cenou. V roce 2004 byla jmenována profesorkou vnitřního lékařství Univerzity Karlovy v Praze a obhájila také titul doktora věd na Univerzitě Komenského v Bratislavě. Byla jmenována Fellow of the European Society of Cardiology (FESC) a oceněna diplomem European Society of Hypertension (Diploma of Clinical Hypertension Specialist).

Profesorka Rosolová je aktivní v řadě odborných společností, českých i mezinárodních. Je také výborná přednášečka, která dovede srozumitelným způsobem rozebrat danou problematiku nejen na poli odborníků v kardiologické medicíně, ale také na diabetologických fórech a pro praktické lékaře, čímž se jí daří propojovat důležitá odborná témata široce interdisciplinárně.

I přes vysoké pracovní nasazení si profesorka Rosolová udělá čas na své koníčky. V mládí navštěvovala klavírní a baletní školu, nyní rekreačně sportuje. K jejím dalším zálibám patří četba a v posledních letech se intenzivně věnuje chalupaření. Má

dceru Hanku, která kráčí v jejích šlépějích, neboť před několika lety úspěšně ukončila studium na Lékařské fakultě UK v Plzni a složila atestaci z plicního lékařství. Dvě vnoučata představují pro Hanku Rosolovou velké štěstí a nový zdroj životní energie.

Milá Hanko, dovol, abychom Ti popřáli vše nejlepší k Tvému životnímu jubileu, zejména aby ses nadále věnovala odborné práci s plným nasazením jako dosud, a abys byla zdráva a spokojena v osobním životě.

Článek redakčně krácen, v plné verzi v aktualitách na [webu LFP](#).

prof. MUDr. Jan Filipovský, CSc.
přednosta II. interní kliniky LFP a FN Plzeň

100 let od narození profesora MUDr. Karla Opatrného, sen., DrSc.

10. dubna 2024 jsme si připomněli sté výročí narození jednoho z nejvýznamnějších českých nefrologů a lékařů obecně, profesora MUDr. Karla Opatrného, sen., DrSc. Profesor Opatrný se narodil 10. dubna 1924 v Mýtě u Rokycan. Na Lékařské fakultě UK v Praze promoval v roce 1950 a nastoupil na umístěnku na Interní kliniku v Plzni, se kterou neodlučně spojil celý svůj profesní i osobní život. Kariéru vynikajícího nefrologa a prestižního nefrologického pracoviště I. interní kliniky začal budovat na konci šedesátých let minulého století. Jeho zásluhou se 15. května 1969 uskutečnila první hemodialýza v Plzni a posléze ve spolupráci s chirurgickým týmem pod vedením prof. Podzimka i první transplantace ledviny v Plzni, provedená 13. března 1972. Progresivní profesní růst prof. Opatrného byl významně brzděn tehdejšími komunistickým režimem a až s nástupem demokratických poměrů byl v roce 1990 jmenován řádným profesorem vnitřního lékařství a od roku 1991 do roku 1994 působil jako

přednosta 1. interní kliniky LFUK v Plzni. Zásadním způsobem ovlivnil nasměrování I. interní kliniky mezi odborně nejvýznamnější kliniky vnitřního lékařství v České republice. Profesor Opatrný byl velmi čínorodým člověkem. Miloval nejen medicínu, ale život jako takový. Uměl z něj brát, ale ještě více mu dávat. Byl nadšeným pedagogem, organizátorem mnoha národních i mezinárodních vzdělávacích seminářů a konferencí. Svě vědomosti a zkušenosti si nikdy nenechával sám pro sebe. Byl si vědom veledůležitosti propojení klinické medicíny s vědeckou činností, kterou náležitě podporoval. Jako člověk byl ztělesněním poctivého a odvážného člověka, charismatického lékařského profesionála. Klinika, kterou budoval, kolegové, kolegyně a studenti, které učil a motivoval, nikdy nezapomenou!

prof. MUDr. Martin Matějovič, Ph.D.
přednosta I. interní kliniky

Devadesátiny profesora Jana Kiliana

Prof. Kilian maturoval v roce 1952 na příbramském gymnáziu a téhož roku začal studovat na Lékařské fakultě UK v Plzni, kde v r. 1957 s vyznamenáním promoval. Po promoci pracoval sedm let v jihočeské Bechyni jako lékař stomatologického oddělení. V roce 1964 na základě konkurzu nastoupil jako odborný asistent na Stomatologickou kliniku LF a FN v Plzni, kde pracoval dalších 56 roků. V roce 1990 byl jmenován profesorem a po následná dvě funkční období se stal proděkanem pro stomatologický směr. V letech 1997 až 2000 byl přednostou Stomatologické kliniky FN v Plzni. Za své vědecké práce obdržel řadu ocenění České stomatologické společnosti. V letech 1986-1990 byl členem výboru České stomatologické společnosti a byl jmenován jejím čestným členem. V r. 2005 obdržel od České stomatologické komory čestný titul „Osobnost české stomatologie“. Rektor Univerzity Karlovy mu udělil Zlatou medaili UK. Krátce před dovršením jeho současného jubilea mu předseda České lékařské společnosti J. E. Purkyně prof. MUDr. Štěpán Svačina osobně předal vyznamenání „Čestné členství České lékařské společnosti J. E. Purkyně“. Je stále publikujícím autorem.

Přednosta Stomatologické kliniky a proděkan LF UK a FN v Hradci Králové doc. MUDr. Radovan Slezák, CSc., ve svém blahopřání jubilentovi napsal: „Nejen odborná společnost, jejíž jste doyenem, nýbrž i celá stomatologická komunita uznává Vaše velké zásluhy o rozvoj moderní stomatologie a o její reprezentaci v celé lékařské obci, neboť není obvyklé, aby práce kohokoli z „našeho“ oboru byla tak vysoce ceněna a uznávána i ostatními medicínskými obory.“

K dřívějším životním jubileím prof. Kiliana bylo na stránkách našeho periodika napsáno již mnohé; využili jsme proto jeho pozvání k rozhovoru na témata, s nimiž čtenáři ještě neměli možnost se seznámit.

Poměrně málo je známo, že jste stál u zrodu našeho fakultního periodika *Facultas nostra*. Jak vůbec došlo k jeho vzniku?

Počátkem 90. let se na mne obrátil tehdejší děkan prof. MUDr. Jiří Valenta, DrSc., s dotazem, zda by nebylo vhodné začít vydávat fakultní periodikum obdobné těm, jaká již tehdy vydávaly některé lékařské fakulty. Jeho dotaz jsem pochopil jako přání a snahu nezůstat pozadu a přemýšlel jsem, koho získat k práci v redakční radě. Jako první mne napadl můj přítel prof. MUDr. et RNDr. Jaroslav Slípka, DrSc., přednosta ústavu histologie a embryologie. Když ke spolupráci svolil, další otázkou byla volba vedoucího redaktora, protože my dva jsme tehdy měli akademických funkcí a dalších povinností nad hlavu. Šťastná volba padla na doc. MUDr. Josefa „Sašu“ Kohouta, CSc., přednostu kliniky pracovního lékařství, který se ukázal jako nesmírně plodný autor nejvýznamnějších článků z mnoha oblastí medicíny, ale také jako člověk, který od řady pracovníků fakulty dokázal získat důležité informace o událostech, které se na fakultě odehrávaly. Postupně se do práce v redakční radě zapojili doc. MUDr. Jiří Beran, CSc., doc. MUDr. Sylvie Vožehová, CSc. a další. Časem se měnili šéfredaktoři i členové redakční rady, černobílá forma časopisu se změnila na barevnou a časopis postupně dosáhl podoby, jakou známe dnes. Za více než třicet roků vyšlo několik set čísel, která jsou i jakousi neformální kronikou fakulty.

Pokračování na straně 20.

**U příležitosti svého životního jubilea přijal prof. Kilian pozvání děkana prof. Fínka k návštěvě LFP.
Foto Tomáš Ťupa**

Pokračování ze strany 19.

V minulých rozhovorech také nepadla otázka na místa, kde s oblibou trávíte volné chvíle. Kde to je?

Před lety jsme si postavili rekreační chatu se zahradou v Letinech; je to menší ves na jižním Plzeňsku s dlouhou historií. Líbilo se nám klidné místo stranou dopravního ruchu, okolní lesy a také lázeňská tradice. Zejména počátkem 20. století to byly velmi známé a vyhledávané lázně. Lázeňský pobyt zde absolvovaly významné osobnosti jako Karel Klostermann, Alois Jirásek, Karel Čapek, Karel Matěj Čapek-Chod, Pavel Josef Šafařík, Miroslav Horníček a další. Dnes již lázně v provozu nejsou.

Za zmínku stojí, že v Letinech působil jako správce letinského velkostatků v první polovině 19. století František Lambl. Z jeho velmi úspěšných a vzdělaných dětí je zejména v lékařských kruzích známé jméno Viléma Dušana Lambly (1824–1895) jako objevitele prvoka *Lambliia intestinalis*, původce choroby pojmenované jeho jménem lambliaza. D. V. Lambl byl také blízkým přítelem spisovatelky Boženy Němcové.

Druhou mně velmi blízkou lokalitou je Šumava. Opakovaně jsem se velmi rád vracel na Horskou Kvildu, Knížecí Pláně, k šumavským jezerům a slatím. Je to nádherný kus země...

Vedle dětské stomatologie jste proslul také jako odborník ve forenzní stomatologii. Jak jste se k tomuto specializovanému oboru dostal?

V roce 1966 se vrátil ze skandinávského kongresu forenzní stomatologie přednosta kliniky prof. MUDr. Andrej Edlan, DrSc. a neprodleně

mne pověřil přednáškami tohoto pro mne dosud neznámého oboru. Jeho náplní je řešení zejména otázek soudní praxe, k jejichž objasnění jsou potřebné znalosti z oboru stomatologie. Náplň oboru je široká; nejčastěji řeší problematiku identifikace mrtvých (vzácně i živých) osob podle chrupu a orofaciálního skeletu. Významnou součástí oboru je také metodika určování dožitého věku osob podle chrupu, které jsem se dlouhodobě věnoval. V roce 1971 mne přizval ke spolupráci antropolog prof. MUDr. Emanuel Vlček, DrSc. se žádostí, abych prováděl odhady věku podle chrupu u desítek historických osobností. Naše spolupráce trvala 25 roků, během nichž jsem mj. provedl odhady

věku desítek významných osobností českých dějin, např. knížete Bořivoje, sv. Ludmily, sv. Václava, sv. Vojtěcha, manželek Karla IV., Jiřího z Poděbrad a řady dalších.

V roce 1953 byl zaveden celostátní program „Systematická péče o chrup mládeže“. Tehdy se jednalo o světově unikátní akci; jak se péče o chrup mládeže rozvíjela dále?

Díky uvedené systematické péči byl každý školák zprvu jednou, později pak dvakrát ročně vyšetřen stomatologem a v případě potřeby vzápětí ošetřen. Ještě na začátku devadesátých let jsme považovali za výjimku, když u malého školáka bylo třeba extrahovat pro kaz stálý zub, zejména šestiletý molár. Dnešní stomatologická péče o děti není uspokojivá. Dříve ministerstvem zdravotnictví zavedená systematická péče o chrup mládeže byla zrušena. Chrup dětí je dnes dost často zanedbaný, mnozí rodiče se svými dětmi na prohlídky k zubnímu lékaři nechodí, nebo s obtížemi hledají stomatologa, který by jejich děti ošetřil. Kariézní stálé zuby indikované k extrakci nejsou dnes u školáků vzácností.

Osobně jsem v minulých desetiletích o problematice a nutné podpoře stomatologické, zejména dětské péče jednal se šesti kompetentními ministry: všichni její nemalý význam a potřebu uznávali... Snad se někdy k nějakému efektivnímu systému péče o orální zdraví dětí zase vrátíme. Ale nebude to brzy, pokud nepomůže tlak veřejnosti. Vzorů máme ve světě dostatek.

Rozhovor vedl MUDr. J. Novák, Ph.D.

Projekt Chaperon posunul onkologický výzkum v Biomedicínském centru na světovou úroveň

Projekt CHAPERON – ERA Chair Position for Excellent Research in Oncology, který začal v srpnu 2019 a zahrnoval grant ve výši přibližně 25 milionů eur, vyvrcholil ve čtvrtek 25. dubna na LFP závěrečnou konferenci.

foto Libor Kočí

Díky tomuto projektu se podařilo do Biomedicínského centra fakulty přivést excelentního vědce v oblasti výzkumu rakoviny, profesora Kari Hemminkiho, který na fakultě založil a vede Laboratoř translační genetiky nádorových onemocnění.

Závěrečná konference projektu Chaperon se uskutečnila v kongresovém centru Parkhotelu Plzeň. Slavnostního zahájení se ujala rektorka Univerzity Karlovy prof. Milena Králíčková. „Úspěšná realizace projektu Chaperon mě velmi těší. Věřím, že výsledky přispějí k lepší péči a prevenci v oblasti onkologie. Projekt navíc pozitivně ovlivnil celou řadu vnitřních procesů uvnitř fakulty, které přispívají k větší otevřenosti a internacionalizaci a tím i kvalitě jak ve vědě a výzkumu, tak i ve vzdělávání mladých akademických pracovníků a pracovníc na Univerzitě Karlově,“ komentovala rektorka.

Na počátku stála jedna z výzev evropského projektu ERA Chair, ve které Biomedicínské centrum LFP uspělo v roce 2019 jako jeden z tehdy pouhých čtyř úspěšných zadatelů v České republice. Výzkum rakoviny patří od počátku k prioritám Biomedicínského centra, mimo jiné i proto, že Plzeňský kraj je bohužel místem s vysokým výskytem zhoubných nádorů, zejména tlustého střeva, ledvin nebo močového měchýře.

Smyslem projektu Chaperon bylo přivést do centra světovou úroveň know-how a významně doplnit již existující vysoce kvalitní výzkumné týmy. Profesor Kari Hemminki sestavil v Plzni desetičlenný mezinárodní

tým s účastí českých vědců, který bude pod jeho vedením pokračovat ve výzkumu i po ukončení projektu Chaperon v červenci 2024.

„Pochopení mechanismů interakce imunitního systému s nádorovou tkání může pomoci vyvinout metody včasné detekce. Srovnání epidemiologických výsledků mezi jednotlivými zeměmi by mělo poukázat na klinické postupy zlepšující péči o onkologické pacienty. Velká část práce kolem projektu se zabývá molekulární genetikou a genetickou epidemiologií. Základní myšlenkou je pochopit, proč existuje dědičnost rakoviny, jaký může být genetický základ,“ vysvětlil prof. Hemminki přínos projektu pro boj s rakovinou.

Profesor Kari Hemminki je naprosto mimořádnou, celosvětově respektovanou osobností v oblasti genetiky a epidemiologie nádorových onemocnění. Pochází z Finska a studium medicíny absolvoval na univerzitě v Helsinkách. V roce 1975 se stal docentem biochemie a již v postdoktorálním studiu se věnoval molekulární biologii na Univerzitě Johnse Hopkinse v Baltimoru v USA. Je emeritním profesorem Německého centra pro výzkum rakoviny (Deutsches Krebsforschungszentrum – DKFZ) v Heidelbergu, kde od roku 2003 do června 2019 vedl oddělení epidemiologie rakoviny. Působil také na Karolinska Institute ve Stockholmu.

Za necelých pět let dokázal profesor Hemminki se svým týmem na LFP publikovat přes sto impaktovaných publikací, z čehož 40 bylo otištěno v periodikách prvního kvartilu. V květnu 2023 umožnilo působení profesora Hemminkiho na plzeňské lékařské fakultě uspořádat prestižní mezinárodní konferenci Current Understanding of Colorectal and Pancreatic Cancers (CUCAP) v Praze. Tato konference hostila jedny z nejvýznamnějších světových odborníků na výzkum těchto onkologických diagnóz, zejména s ohledem na genomické faktory jejich vzniku, diagnostiky a léčby.

V průběhu projektu uspěla Lékařská fakulta v Plzni se žádostmi o další navazující granty (zejména od Ministerstva zdravotnictví ČR, Grantové agentury ČR a z Operačního programu Jan Amos Komenský). Toto financování umožní další existenci vytvořeného týmu v příštích letech nezávisle na finančních zdrojích Univerzity Karlovy. Započatý výzkum tak bude v našem Biomedicínském centru pokračovat.

chaperon

Projekt Chaperon je financován z programu Evropské unie Horizont 2020, č. grantové smlouvy 856620.

Večerní vizita: Můj život v doktorském pelotonu

Zajímavý exkurz do života moderního lékaře přinesla již druhá Večerní vizita letního semestru, na kterou pozval spolek Medicus Pilsensis lékaře doc. MUDr. Aleše Kroužeckého Ph. D.

Celá akce se odehrála 26. 3. v příjemných prostorech Hnědé posluchárny Univerzitního medicínského centra LFP UK. Pana docenta Kroužeckého plno studentů doposud znalo jako přednostu Ústavu sportovní medicíny a aktivního zdraví nebo jako předsedu Akademického senátu LFP, ale díky Večerní vizitě jsme se mohli dozvědět více ze života tohoto renomovaného lékaře.

Pan docent Kroužecký studentům vyprávěl o svém mládí, žákovských letech na škole v Karlových Varech, o sportech, které v té době preferoval. Překvapení pro mnoho studentů byl fakt, že mezi oblíbené aktivity pana docenta patřila i kulturistika. Dále se povídání stočilo k tématům jako studium na lékařské fakultě v Plzni, pan docent vyprávěl, jak se postupem studia profiloval a jaký vliv mělo na jeho budoucí život i zaměření setkání s profesorem Karlem Opatrným (starším) a následně i jeho synem.

Pan docent také přiblížil, jak probíhá výzkum na prasatech a jaké procedury a náležitosti musí lékař dodržovat. Zajímavostí pro mnoho posluchačů bylo i povídání o cyklistice. Pan docent Kroužecký prozradil, že spolupracoval s řadou profesionálních cyklistů a opakovaně zajišťoval jako lékař českou reprezentaci na mistrovstvích světa v silniční cyklistice. V neposlední řadě představil preventivní iniciativu „POHYB JE LÉK“, se kterou se studenti už mohli vícekrát na fakultě setkat.

Následovala diskuze, padaly otázky na cyklistiku, trénování při nízké tepové frekvenci, ale i na to, jak se stát sportovním lékařem nebo jak si představuje docent Kroužecký svoje působení do budoucna.

Za spolek Medicus Pilsensis

Adam Zdráhal, 4. ročník, všeobecné lékařství

Večer s 3D tiskem – DentistLoading

Vzdělávací akce s názvem Večer s 3D tiskem proběhla 14. 3. v Azurové posluchárně. Akci zorganizovali studenti zubního lékařství z projektu Dentist-Loading a setkání bylo otevřené jak pro členy samotného projektu, tak pro členy Sdružení studentů stomatologie České republiky.

Sérii přednášek na téma 3D tisku ve stomatologii zahájil Štěpán Bureš, student 5. ročníku, který si pro posluchače připravil úvodní prezentaci k tématu využití 3D tisku v zubní ordinaci a navrhl posluchače k vlastnímu přemýšlení nad tím, co vše je s 3D tiskem možné v ordinaci i mimo ni svépomocí realizovat. Následoval Alex Baran, DiS., student 4. ročníku a vystudovaný zubní technik. Přiblížil možnosti práce s 3D tiskem v zubní laboratoři. Představil výhody i úskalí 3D tisku modelů, provizorních korunek nebo třeba částečných snímatelných náhrad.

Pozvání přijal také doc. MUDr. et MUDr. Lukáš Hauer, Ph.D., přednosta Stomatologické kliniky naší fakulty, který nám na konkrétních kazuistikách ze své praxe představil roli 3D tisku v orální a maxilofaciální

chirurgii. Virtuální plánování chirurgických zákroků využívající propojení 3D modelů z CT snímků a 3D tisku do této oblasti přináší spoustu možností, které překvapily nemálo posluchačů. Poslední přednášející Pavel Pelčák ze společnosti Prusa Research souhrnně uzavřel celý večer. Reagoval na předchozí přednášky a představil různé typy tiskáren. Na jedné z nich demonstroval v průběhu celé akce samotný proces 3D tisku.

Děkujeme všem přednášejícím i organizátorům za jejich ochotu, čas a energii, kterou akci věnovali. Poděkování patří také všem účastníkům, kteří pomohli vytvořit přátelskou a pohodovou atmosféru.

Kateřina Medřická, 3. ročník ZL

foto UK, Jan Rasch

**V sobotu 13. dubna 2024 se konaly Zlaté promoce absolventů UK.
Tento slavnostní akt je tradičně organizován pro absolventy
po 50 letech od ukončení studia.**

Letos oslavili půlstoletí od své promoce absolventi z roku 1974. Se svými blízkými si užili slavnostní chvíle v Karolinu, kde zavzpomínali na své studium. Tato událost je každoročně výjimečnou příležitostí pro setkání starých přátel a kolegů, kteří se vracejí na místo, kde začínala jejich lékařská kariéra. Z Lékařské fakulty v Plzni se letos zúčastnilo 40 absolventů, což byl dosud rekordní počet.

